



PK VIII TK 151.2020

SK 96/20

## TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

W związku ze skargą konstytucyjną J Cz. o stwierdzenie niezgodności:

- 1) art. 7 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 53) z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 7 § 5 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 37 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 w związku z art. 2 oraz art. 30 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji;
- 3) art. 116 § 1 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1-3 w związku z art. 30, art. 32 ust. 1 i 2, art. 37 ust. 1, art. 40 i art. 41 ust. 4 Konstytucji;
- 4) art. 142 § 1 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2, art. 30, art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1, art. 31 ust. 3, art. 37 ust. 1, art. 42 ust. 1 i art. 87 ust. 1 Konstytucji;
- 5) art. 144 § 1 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 173, art. 174, art. 175, art. 177, art. 30 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 37 ust. 1 Konstytucji;

6) art. 143 § 1 pkt 4 ustawy powołanej w punkcie 1 z art. 68 ust. 1, art. 40, art. 41 ust. 1, art. 30 i art. 31 ust. 3 Konstytucji

- na podstawie art. 42 pkt 7 oraz art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 2393) -

**przedstawiam następujące stanowisko:**

- 1) **art. 7 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 53) w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu penitencjarnego wydanego w następstwie rozpoznania skargi na decyzję Dyrektora Aresztu Śledczego o wymierzeniu skazanemu kary dyscyplinarnej, jest zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;**
- 2) **w pozostałym zakresie postępowanie podlega umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym - wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia.**

## UZASADNIENIE

J. Cz. (dalej: także Skarżący) wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego ze skargą konstytucyjną, przytoczoną na wstępie niniejszego stanowiska.

Skarga ta została wniesiona na tle następującego stanu faktycznego i prawnego.

Sąd Okręgowy w G. - Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych (dalej: Sąd Okręgowy) postanowieniem utrzymał w mocy decyzję Dyrektora Aresztu Śledczego w S., na mocy której

Skarżącemu wymierzono karę dyscyplinarną

na okres dwóch miesięcy za „niepoprawne zachowanie, odmowę wykonania polecenia oraz posiadanie w celi mieszkalnej roślin bez zgody dyrektora” (dołączone do skargi konstytucyjnej postanowienie Sądu Okręgowego, s. 1). Na to postanowienie Skarżący złożył zażalenie. Sędzia Sądu Okręgowego zarządzeniem odmówił przyjęcia zażalenia jako niedopuszczalnego z mocy ustawy. Na to zarządzenie Skarżący wniósł zażalenie do Sądu Apelacyjnego w G. - Wydział Karny, który zaskarżone zarządzenie utrzymał w mocy.

### **1. Zarzut dotyczący art. 7 § 1 k.k.w.**

Na wstępie należy przypomnieć, że skarga konstytucyjna została sformułowana na tle postępowania, w którym decyzją Dyrektora Aresztu Śledczego J. Cz. wymierzono karę dyscyplinarną, wymienioną w art. 143 § 1 pkt 4 k.k.w.,

na okres dwóch miesięcy, od której to decyzji J. Cz. wniósł skargę do Sądu Okręgowego i - przy zastosowaniu art. 7 § 1 k.k.w. - skarga ta nie została uwzględniona.

W związku z powyższym konieczna wydaje się korekta zarzutu skargi konstytucyjnej z uwagi na to, że przepis art. 7 § 1 k.k.w. ma zastosowanie do decyzji organów postępowania wykonawczego wymienionych w art. 2 pkt 3-6 i 10 k.k.w., a Dyrektor Aresztu Śledczego jest tylko jednym z tych organów.

Poza tym przepis art. 7 § 1 k.k.w. dotyczy wszystkich decyzji wydawanych w postępowaniu wykonawczym, a nie tylko decyzji zapadających w postępowaniu dyscyplinarnym skazanych, oraz ma zastosowanie nie tylko do decyzji, jakie w ramach postępowania dyscyplinarnego skazanych podejmuje Dyrektor Aresztu Śledczego (*vide* na przykład - art. 148 § 1 k.k.w., w którym kompetencje do wstrzymania wykonania kary dyscyplinarnej powierzono sędziemu penitencjarnemu).

Ponadto trzeba mieć na uwadze, że w ramach postępowania dyscyplinarnego Dyrektor Aresztu Śledczego, obok wymierzania skazanym kar dyscyplinarnych, podejmuje też inne decyzje, jak, na przykład, decyzję o odroczeniu wykonania kary dyscyplinarnej (*vide* - art. 145 § 5 k.k.w.) czy decyzję o uznaniu kary dyscyplinarnej za niebyłą (*vide* - art. 149 k.k.w.).

Skoro zatem art. 79 ust. 1 ustawy zasadniczej nie daje legitymacji do kwestionowania każdego aktu normatywnego, którego stosowanie - w ocenie osoby skarżącej - narusza przepisy konstytucyjne, lecz **wymaga związku między unormowaniem będącym przedmiotem skargi a indywidualną sytuacją osoby ją wnoszącej**, to przedmiotem zaskarżenia w skardze konstytucyjnej

Jest Cz. może być wskazany przez Skarżącego przepis art. 7 § 1 k.k.w., ale tylko w takim zakresie, w jakim odnosi się on do podejmowanych przez **Dyrektora Aresztu Śledczego decyzji o wymierzeniu skazanemu kary dyscyplinarnej**, co jednocześnie oznacza, że w pozostałym zakresie - w odniesieniu do tego przepisu Kodeksu karnego wykonawczego - postępowanie podlega umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym - wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia.

Przepis art. 7 § 1 k.k.w. brzmi następująco:

„Art. 7. § 1. Skazany może zaskarżyć do sądu decyzję organu wymienionego w art. 2 pkt 3-6 i 10 z powodu jej niezgodności z prawem, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.”.

Komentując ten przepis, K. Postulski stwierdził, między innymi, że „[u]normowana w art. 7 k.k.w. instytucja skargi jest realizacją zasady sądowej kontroli pozasądowych organów postępowania wykonawczego. Mechanizm kontroli ustanowiony w tym przepisie jest wynikiem znacznego rozbudowania kompetencji o charakterze decyzyjnym organów mających niejednokrotnie

charakter administracyjny. W tej sytuacji niezwykle ważne jest wyposażenie skazanego w prawo do weryfikowania decyzji tych organów przez sąd (...).

Instytucja skargi na decyzje określonych w art. 7 § 1 k.k.w. organów postępowania wykonawczego, służąc ochronie praw skazanego, realizuje też zasadę podmiotowego traktowania skazanego. W omawianej instytucji materializuje się również zasada skargowości.

Komentowany przepis nawiązuje do norm konstytucyjnych. Wymienić tu trzeba przede wszystkim przepis art. 77 ust. 2 Konstytucji RP, w myśl którego ustawa nie może nikomu zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw, oraz przepis art. 78 konstytucji, stanowiący, że każda ze stron ma prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji. Wyjątki od tej zasady oraz tryb zaskarzania określa ustawa (...).

Artykuł 7 k.k.w. nie miał odpowiednika w Kodeksie karnym wykonawczym z 1969 r. Wprawdzie 23.02.1990 r. dodany został w nim art. 14<sup>1</sup> przewidujący, że decyzja administracji zakładu karnego lub aresztu śledczego w zakresie wykonywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania może być zaskarżona do sądu penitencjarnego z powodu jej niezgodności z prawem (art. 1 pkt 3 ustawy z 23.02.1990 r. o zmianie Kodeksu karnego wykonawczego, Dz.U. Nr 14, poz. 85), ale jak wynika z jego treści, miał on bardzo ograniczone zastosowanie. (...)

Przepisy zazwyczaj posługują się terminem <decyzja>, ale spotkać można także takie zwroty, jak: <zarządzenie>, <zezwolenie>, <zgoda>, <przyznanie>, <udzielenie>. Wobec tego należy zawsze ustalać, czy dany akt organu postępowania wykonawczego ma znamiona aktu indywidualnego i konkretnego, rozstrzygającego sprawę w całości lub w części. Użycie tej czy innej nazwy nie ma znaczenia dla charakteru prawnego danego aktu jako decyzji, a więc aktu rozstrzygającego merytorycznie indywidualną sprawę skazanego (...).

Decyzjami w rozumieniu art. 7 § 1 k.k.w. nie są dyspozycje o charakterze ogólnym ani działania faktyczne organów postępowania wykonawczego. Mogą

one być przedmiotem wniosków, skarg i próśb wnoszonych do organów wykonujących orzeczenia w trybie administracyjnym (art. 6 § 2 k.k.w.). Mogą też być przedmiotem czynności nadzorczych sędziego penitencjarnego (art. 32 i n. k.k.w.), Dyrektora Generalnego lub dyrektora okręgowego Służby Więziennej (art. 78 k.k.w.). [...]

W piśmiennictwie zgodnie uważa się, że niezgodność z prawem jako przesłankę zaskarżenia decyzji organu postępowania wykonawczego należy rozumieć szeroko. Chodzi tu nie tylko o niezgodność z przepisami Kodeksu karnego wykonawczego lub innej ustawy będącej podstawą decyzji, ale też o naruszenie samowykonalnych przepisów ratyfikowanych umów międzynarodowych, bezpośrednio stosowanych przepisów Konstytucji, a także przepisów rozporządzeń i innych aktów zawierających normy prawne (...). Artykuł 7 § 1 k.k.w. domyślnie dotyczy tak rozumianych przepisów zarówno prawa materialnego, jak i prawa procesowego. Do tych ostatnich zaliczyć też trzeba normy procesowe dotyczące zasad podejmowania decyzji (art. 7 § 2 k.k.w.). Podjęcie decyzji bez zachowania wymagań wynikających z tego przepisu może być podstawą zarzutu skargi i jej uchylenia (...). [...]

**Skarga nie jest środkiem odwoławczym, lecz stanowi swoisty i właściwy postępowaniu wykonawczemu środek zaskarżenia, który opiera się na jednej tylko przyczynie odwoławczej - niezgodności z prawem decyzji organów postępowania wykonawczego wymienionych w art. 2 pkt 3–6 i 10 k.k.w. (podkr. wł.) [postanowienie SA w Lublinie z 13.04.2005 r., II AKzw 179/05, OSA 2007/9, poz. 42, LEX nr 287460].** W piśmiennictwie znajdujemy stwierdzenie, że skarga jest oryginalnym środkiem zaskarżenia, będącym czynnikiem realizacji zasady sądowej kontroli pozasadowych organów postępowania wykonawczego (...). Jest to środek zaskarżenia, do którego przepisy o środkach odwoławczych stosuje się tylko odpowiednio. Należy go umieścić w katalogu takich środków, jak sprzeciw czy kasacja.

Rozwinięcie myśli przytoczonej w poprzedniej tezie znajdujemy w postanowieniu SN z 11.01.2006 r., I KZP 56/05, OSNKW 2006/2, poz. 14, LEX nr 171891. Stwierdza się w nim, że postępowanie skargowe ma swoją specyfikę, która odróżnia je wyraźnie od postępowania odwoławczego:

a) jego wszczęcie następuje przez złożenie skargi, a więc **środka zaskarżenia, który nie mieści się w pojęciu środka odwoławczego funkcjonującego w postępowaniu karnym (apelacja, zażalenie) i wykonawczym (zażalenie)** [podkr. wł.];

b) skarga przysługuje nie od orzeczeń, ewentualnie od zarządzeń w wypadkach wskazanych w ustawie, jak to uregulowano w postępowaniu odwoławczym, lecz od decyzji organów wymienionych w art. 2 pkt 3–6 i 10 k.k.w., tj. podmiotów niemających statusu sądu w postępowaniu wykonawczym;

c) uprawnienie do złożenia skargi ustawodawca nadał tylko skazanemu i **zawęził, w porównaniu ze środkiem odwoławczym (art. 438 k.p.k.), podstawę zaskarżenia, stanowiąc, że skarga może być wniesiona wyłącznie z powodu niezgodności decyzji z prawem** (podkr. wł.);

d) podejmowanie decyzji przez podmioty wymienione w przytoczonym przepisie nie zostało ukształtowane jako procedura dwuinstancyjna, lecz skazanemu przyznano jedynie uprawnienie do poddania decyzji kontroli sądowej według kryterium zgodności z prawem.

Zważywszy na tak ukształtowany model postępowania skargowego, nie ma podstaw do przyjęcia, że sąd rozpoznający skargę jest sądem odwoławczym. Znamiennym potwierdzeniem tego wniosku jest treść art. 7 § 5 k.k.w., stanowiącego, że na postanowienie sądu wydane na skutek rozpoznania skargi zażalenie nie przysługuje. Nikt zatem nie może zaskarżyć postanowienia sądu środkiem, którego wniesienie uruchomiłoby dopiero postępowanie odwoławcze. **Zasadna jest zatem konstatacja, że postępowanie skargowe, funkcjonujące w ramach postępowania wykonawczego, jest postępowaniem zgoła odmiennym**

**niż postępowanie odwoławcze i w art. 7 k.k.w. znajduje swoje odrębne unormowanie (podkr. wł.).**

Przedstawione rozumienie skargi powoduje, że przepisy o środkach odwoławczych, zamieszczone w Kodeksie postępowania karnego, stosujemy do niej jedynie odpowiednio i tylko w takim zakresie, jaki nie jest unormowany w art. 7 k.k.w. i jaki daje się pogodzić z jej istotą” (K. Postulski, *Komentarz do art. 7 Kodeksu karnego wykonawczego*, [http://lex/lex/content.rpc?reqId=1565618608565\\_1084141225](http://lex/lex/content.rpc?reqId=1565618608565_1084141225)).

Powracając do skargi konstytucyjnej J Cz., na wstępie należy przypomnieć, iż Skarżący zarzucił w istocie niezgodność z art. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji art. 7 § 1 k.k.w. w zakresie, w jakim przepis ten „ogranicza możliwość sądowej weryfikacji” wydawanych przez Dyrektora Aresztu Śledczego decyzji o wymierzeniu skazanemu kary dyscyplinarnej „tylko do jednej przyczyny odwoławczej, tj. niezgodności z prawem”.

W ocenie Skarżącego, sąd powinien oceniać tego rodzaju decyzje także **co do istoty sprawy.**

Wobec powyższego trzeba przyjąć, iż rzeczywistym zarzutem Skarżącego pod adresem art. 7 § 1 k.k.w. jest **niedostatek treściowy tej regulacji**, co oznacza, iż niezgodności z Konstytucją Skarżący upatruje tutaj **nie w wynikającym z wykładni autentycznej (treści ustawowej) rzeczywistym brzmieniu tego przepisu, ale w treści, której przepis ten nie zawiera, podczas gdy, w ocenie Skarżącego, zawierać powinien.**

Przed podjęciem rozważań merytorycznych w tym zakresie konieczne jest zatem rozstrzygnięcie, czy w tym przypadku mamy do czynienia z „pominięciem”, czy też z, niepodlegającym kognicji Trybunału Konstytucyjnego, „zaniechaniem” ustawodawczym.

W jednym z nowszych orzeczeń poświęconych charakterowi kontroli konstytucyjności pominięć prawodawczych - w postanowieniu z dnia 17



października 2018 r., w sprawie o sygn. akt SK 11/17 - Trybunał Konstytucyjny wskazał, że „[w] orzecznictwie TK odróżnia się pominięcie od zaniechania prawodawczego. Zaniechanie ustawodawcze występuje wtedy, gdy ustawodawca w ogóle nie ustanowił określonych regulacji prawnych. Trybunał konsekwentnie przyjmuje, że do jego kompetencji nie leży orzekanie w sprawach tego rodzaju, nawet jeżeli obowiązek regulacji danej materii wynika z Konstytucji. W myśl art. 188 Konstytucji, Trybunał jest bowiem właściwy do orzekania przede wszystkim w zakresie oceny hierarchicznej zgodności aktów normatywnych. <Z zaniechaniem prawodawczym związany jest całkowity brak ingerencji prawodawcy w system prawa (...). Inaczej jest w przypadku pominięcia: prawodawca tworzy przepisy prawne, dając wyraz temu, że normuje pewną dziedzinę spraw, lecz czyni to z punktu widzenia Konstytucji wadliwie. Jest przy tym obojętne, czy jego aktywność legislacyjna podjęta jest w następstwie wykonania ciężącego na nim obowiązku uregulowania jakichś spraw, czy też uczynił użytek z kompetencji prawodawczej, ponieważ uznał to za celowe> (wyrok z 6 listopada 2012 r., sygn. K 21/11, OTK ZU nr 10/A/2012, poz. 119).

Trybunał stoi na stanowisku, że nie ma kognicji do orzekania o zaniechaniach ustawodawczych, natomiast ma kompetencję w zakresie orzekania o tzw. pominięciach, ponieważ <o ile parlamentowi przysługuje bardzo szerokie pole decyzji, jakie materie wybrać dla normowania w drodze stanowionych przez siebie ustaw, to skoro decyzja taka zostanie już podjęta, regulacja danej materii musi zostać dokonana przy poszanowaniu wymagań konstytucyjnych> (wyrok z 24 października 2001 r., sygn. SK. 22/01, OTK ZU nr 7/2001, poz. 216).

**Pominięcie prawodawcze polega na tym, że ustawodawca co prawda unormował jakąś dziedzinę stosunków społecznych, ale dokonał tego w sposób niepełny, regulując ją tylko fragmentarycznie; pominął pewien element regulacji, który powinien być <integralną, funkcjonalną częścią jakiejś normy> (podkr. wł.) [wyrok z 10 maja 2004 r. o sygn. SK 39/03, OTK ZU nr 5/A/2004, poz. 40]. Trybunał może więc ocenić zgodność ustawy z Konstytucją również pod**

względem tego, czy w jej przepisach nie brakuje unormowań, których brak może budzić wątpliwości z punktu widzenia zgodności z Konstytucją (...). W postanowieniu TK z 8 lutego 2017 r., sygn. P 44/15 (OTK ZU A/2017, poz. 3), stwierdzono, że <w sytuacji gdy w akcie prawnym wydanym i obowiązującym prawodawca reguluje jakieś zagadnienie w sposób niepełny, fragmentaryczny, mamy do czynienia z pominięciem prawodawczym. «Zarzut niekonstytucyjności może więc dotyczyć zarówno tego, co ustawodawca w danym akcie unormował, jak i tego, co w akcie tym pominął, choć postępując zgodnie z Konstytucją powinien był unormować» >. Takie stanowisko jest ugruntowane w orzecznictwie Trybunału (...). **Pominięcia prawodawcze są związane na ogół z brakiem zapewnienia właściwej realizacji konkretnych praw lub wolności przysługujących podmiotom danej kategorii. Niekiedy dotyczą także braków pewnych elementów w ramach określonego rodzaju procedur, które powodują pozbawienie możliwości realizacji praw określonej kategorii podmiotów** (podkr. wł.) [...].

Bywa, że granica między zaniechaniem a pominięciem prawodawczym nie jest jednoznaczna i w praktyce jej określenie może budzić wątpliwości. Niemniej w orzecznictwie TK wypracowano kryteria pomocne w odróżnieniu tych przypadków. **Pierwszym jest ratio legis kwestionowanego przepisu, które może wskazywać, czy zarzucany brak określonej regulacji nie stanowi zamierzonego działania ustawodawcy, chcącego pozostawić określone zagadnienie poza regulacją prawną** (podkr. wł.) (...). Niecelowość zaniechania unormowania określonej materii może wskazywać, że w sprawie występuje pominięcie prawodawcze. Drugie kryterium Trybunał wskazał w szczególności w postanowieniu z 5 marca 2013 r., sygn. K 4/12 (OTK ZU nr 3/A/2013, poz. 30) stwierdzając, że <odróżnienie «zaniechania ustawodawczego» od regulacji «fragmentarycznej i niepełnej» uzależnione było [jest] od odpowiedzi, czy istotnie w danej sytuacji zachodzi jakościowa tożsamość albo przynajmniej daleko idące podobieństwo materii unormowanych w danym przepisie i tych, pozostawionych

*poza jego zakresem>. Pominięcie prawodawcze może zatem występować wtedy, gdy materia pominięta w przepisie oraz materia w nim uregulowana są jakościowo tożsame albo bardzo do siebie zbliżone (podkr. wł.). Kryterium to jest szczególnie widoczne na tle spraw, w których kwestionowanemu przepisowi zarzuca się naruszenie konstytucyjnej zasady równości (...). Trzecim kryterium jest źródło skierowanego do ustawodawcy nakazu regulacji danej materii; nakaz ten powinien wynikać z Konstytucji (podkr. wł.)” [OTK ZU seria A z 2018 r., poz. 61].*

W omawianej sprawie, o czym wcześniej była mowa, z uwagi na wymogi formalne skargi konstytucyjnej, należało zawęzić katalog decyzji organów postępowania wykonawczego wymienionych w art. 7 § 1 k.k.w. tylko do decyzji Dyrektora Aresztu Śledczego wydawanych w ramach postępowania dyscyplinarnego skazanych.

Tym samym określony w skardze przedmiot zaskarżenia nawiązuje do przepisów regulujących postępowanie w przedmiocie wymierzania skazanym kar dyscyplinarnych, umieszczonych w Rozdziale X, Oddziale 9 Kodeksu karnego wykonawczego, zatytułowanym „Kary dyscyplinarne”.

W związku z tym nie sposób nie zauważyć, iż podmioty uprawnione do wymierzania kar dyscyplinarnych skazanym (karę dyscyplinarną, określoną w art. 143 § 1 pkt 4 k.k.w. wymierzono Skarżącemu jako skazanemu) oraz procedurę ukarania obwinionego skazanego taką karą reguluje art. 144 k.k.w., przy czym **z § 5 tego przepisu wprost wynika, że decyzja o ukaraniu skazanego karą dyscyplinarną podlega zaskarżeniu skargą (jest to skarga, o której mowa w art. 7 § 1 k.k.w.).**

Przepis art. 144 § 5 k.k.w. brzmi następująco:

„§ 5. Na decyzje, o których mowa w § 1, przysługuje skarga.”.

Można więc stwierdzić, że zasadniczym przepisem, regulującym kwestie zaskarżalności (skarga) decyzji Dyrektora Aresztu Śledczego (dyrektora zakładu

karnego) o wymierzeniu skazanemu kary dyscyplinarnej, jest art. 144 § 5 k.k.w., nie zaś art. 7 § 1 k.k.w., który gwarantuje (ogólnie) prawo do skargi w odniesieniu do wszelkich podlegających tej skardze decyzji wydawanych przez, wymienione w tym przepisie, organy postępowania wykonawczego, a nie tylko decyzji, które zostały wydane w postępowaniu dyscyplinarnym.

Jest przy tym znamienne, że art. 7 § 1 k.k.w., po przecinku, dopuszcza możliwość uregulowania określonej w tym przepisie skargi inaczej, co może mieć znaczenie dla ewentualnego odmiennego (w przyszłości) uregulowania zakresu kontroli skargowej decyzji Dyrektora Aresztu Śledczego o wymierzeniu skazanemu kary dyscyplinarnej, **jednak pod warunkiem, że nie przekształci się ona w kontrolę odwoławczą (zażaleniową)** [o czym szerzej w dalszej części niniejszego stanowiska], gdy tymczasem wprowadzenia takiej właśnie - pełnej (zażaleniowej) kontroli decyzji o wymierzeniu skazanemu kary dyscyplinarnej domaga się Skarżący.

Przechodząc na grunt skargi konstytucyjnej J Cz. i nawiązując do przedstawionych wcześniej, a wypracowanych w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego kryteriów pomocnych w odróżnieniu przypadków zaniechania i pomięcia prawodawczego, należy stwierdzić, że wynikające z art. 7 § 1 k.k.w. ograniczenie zakresu sądowej kontroli decyzji wydawanych przez wszystkie wymienione w tym przepisie organy postępowania wykonawczego „tylko do jednej przyczyny odwoławczej, tj. niezgodności z prawem”, **jest przede wszystkim zgodne z *ratio legis* art. 7 § 1 k.k.w.**

**Wprowadzone tym przepisem rozwiązanie nie jest bowiem rozwiązaniem ani przypadkowym, ani też dysfunkcyjnym, lecz stanowi świadomą decyzję ustawodawcy.**

Należy mocno podkreślić, że sądowa kontrola decyzji w związku ze złożeniem skargi określonej w art. 7 § 1 k.k.w. - ograniczona tylko do tego, czy decyzja ta jest zgodna czy też niezgodna z prawem, a nie w całości, czego domaga się Skarżący - **ma swoje głębokie uzasadnienie systemowe.**

Poszerzenie zakresu tej kontroli **do pełnej kontroli odwoławczej** przekształciłoby bowiem ujętą w tym przepisie skargę, będącą wszak swoistym i właściwym postępowaniu wykonawczemu środkiem zaskarżenia, **w środek odwoławczy**, którego rolę w postępowaniu wykonawczym pełni wyłącznie zażalenie.

Tymczasem kwestie wnoszenia zażaleń reguluje art. 6 § 1 k.k.w., przy czym, zgodnie z tym przepisem, zażalenie przysługuje tylko na **postanowienia wydawane przez sąd** w postępowaniu wykonawczym na podstawie przepisów Kodeksu karnego wykonawczego.

W przedstawionych warunkach ograniczenie sądowej kontroli decyzji organów postępowania wykonawczego, określonych w art. 2 pkt 3-6 i 10 k.k.w., tylko do zbadania zgodności tych decyzji z prawem stanowi wyraz spójnej koncepcji ustawodawcy. Inaczej mówiąc, wprowadzenie do art. 7 § 1 k.k.w. uregulowania zapewniającego pełną sądową kontrolę decyzji organów wymienionych w art. 2 pkt 3-6 i 10 k.k.w. doprowadziłoby do przekształcenia określonej w tym przepisie skargi w środek odwoławczy w sytuacji, gdy na gruncie postępowania wykonawczego ustawodawca oba te środki wyraźnie odróżnia.

Dla porządku trzeba przypomnieć, że przepis art. 7 § 1 k.k.w. nie obejmuje dyspozycji o charakterze ogólnym czy też działań faktycznych określonych w tym przepisie organów postępowania wykonawczego, które mogą być przedmiotem wniosków, skarg i prośb wnoszonych do organów wykonujących orzeczenie w trybie administracyjnym (art. 6 § 2 k.k.w.) albo być przedmiotem czynności nadzorczych sędziego penitencjarnego (art. 32 i n. k.k.w.), Dyrektora Generalnego lub dyrektora okręgowego Służby Więziennej (art. 78 k.k.w.) [*vide* - K. Postulski, *Komentarz do art. 7 Kodeksu karnego wykonawczego, op. cit.*].

Wyraźne rozróżnienie przez ustawodawcę w postępowaniu wykonawczym skargi i środka odwoławczego w postaci zażalenia przesądza też o braku wymaganej tożsamości pomiędzy materiałą, której wprowadzenia do art. 7

§ 1 k.k.w. domaga się Skarżący, a materia w tym przepisie uregulowaną, tym bardziej że owa „nowa” materia - z uwagi na charakter sprawy, na tle której skarga konstytucyjna J Cz. została sformułowana - mogłaby obejmować jedynie ściśle określony jeden rodzaj decyzji - decyzje Dyrektora Aresztu Śledczego o wymierzeniu skazanemu kary dyscyplinarnej, gdy tymczasem art. 7 § 1 k.k.w. obejmuje wszystkie decyzje wydawane przez wszystkie wymienione w tym przepisie organy (oczywiście poza decyzjami, o jakich mowa w art. 6 § 2 k.k.w.).

Przykładowo, formy decyzji w znaczeniu art. 7 k.k.w. wymagają takie czynności sądowego kuratora zawodowego (organ ten jest wymieniony w art. 2 pkt 6 k.k.w.), jak:

- a) zmiana przedziałów czasu wykonywania dozoru stacjonarnego w systemie dozoru elektronicznego (art. 43o § 4 k.k.w.);
- b) zezwolenie skazanemu na opuszczenie miejsca wykonywania dozoru stacjonarnego w systemie dozoru elektronicznego (art. 43p § 1 k.k.w.);
- c) cofnięcie zezwolenia, o którym mowa w pkt b (art. 43p § 2 k.k.w.);
- d) zezwolenie na odinstalowanie rejestratora stacjonarnego lub usunięcie nadajnika w systemie dozoru elektronicznego (art. 43r § 1 k.k.w.);
- e) określanie i zmiana rodzaju, miejsca i terminu rozpoczęcia wykonywania obowiązku pracy (art. 57 § 1 i 4 k.k.w.);
- f) pisemne upomnienie skazanego (art. 156 § 3, art. 160 § 4 i art. 173 § 4 k.k.w. oraz art. 68 § 2 i art. 75 § 2a k.k.);
- g) udzielanie pomocy postpenitencjarnej (art. 173 § 2 pkt 10 w zw. z art. 43 k.k.w.);
- h) kwalifikowanie sprawców oddanych pod dozór do odpowiednich grup ryzyka powrotu do przestępstwa i dokonywanie zmiany kwalifikacji (art. 169b k.k.w.) [vide - K. Postulski, *Komentarz do art. 7 Kodeksu karnego wykonawczego, op. cit.*].

Decyzją w znaczeniu art. 7 § 1 k.k.w. jest też nieuwzględnienie przez Dyrektora Zakładu Karnego (organ ten jest wymieniony w art. 2 pkt 5 k.k.w.)

wniosku skazanego o wydanie mu kserokopii oceny postępu w resocjalizacji, prognozy kryminologiczno-społecznej lub innego dokumentu sporządzonego przez wychowawcę zakładu karnego, znajdujących się w aktach osobowych tego skazanego (*vide* - postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 27 stycznia 2012 r., w sprawie o sygn. akt II AKz w 1147/01, System Informacji Prawnej Lex Omega).

Reasumując, należy przyjąć, że podnoszony przez J Cz. niedostatek treściowy art. 7 § 1 k.k.w., polegający na braku w tym przepisie uregulowania gwarantującego sądową kontrolę, wydawanych przez Dyrektora Aresztu Śledczego, decyzji o wymierzeniu skazanemu kary dyscyplinarnej w pełnym zakresie, a nie tylko z punktu widzenia zgodności tej decyzji z prawem, stanowi niepodlegające kognicji Trybunału Konstytucyjnego zaniechanie ustawodawcze, co powoduje konieczność umorzenia postępowania w tej sprawie na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym - wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia.

Uzupełniająco trzeba dodać, że pod sygn. akt SK 47/19 Trybunał Konstytucyjny rozpoznawał skargę konstytucyjną tego samego Skarżącego (J Cz.), w której przedmiotem zaskarżenia także był (między innymi) przepis art. 7 § 1 k.k.w. w zakresie, w jakim „*ogranicza możliwość sądowej weryfikacji rozstrzygnięć wydanych przez organy postępowania wykonawczego w ramach postępowania dyscyplinarnego skazanych tylko do jednej przyczyny odwoławczej, tj. niezgodności z prawem*”, oraz że postanowieniem z dnia 19 stycznia 2021 r. Trybunał Konstytucyjny umorzył w tej sprawie postępowanie, zwracając w uzasadnieniu tego orzeczenia uwagę na to, że „*żądanie skarżącego opiera się na uzupełnieniu przepisu o określonej treści, zgodnie z koncepcją skarżącego, tj. rozbudowanie przesłanek dotyczących weryfikacji rozstrzygnięć przez organy postępowania wykonawczego w ramach postępowania*

*dyscyplinarnego skazanych. To znaczy, że skarżący za pomocą kontroli konstytucyjności prawa chce zrealizować swoje postulaty de lege ferenda, które stanowią odmienną koncepcję normatywną od przyjętej przez ustawodawcę. Tymczasem dążenie do uzupełnienia przepisów aktu normatywnego o nowe treści wychodzi poza zakres określony instytucją skargi konstytucyjnej” (odpis postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 stycznia 2021 r., w sprawie o sygn. akt SK 47/19, przesłany Prokuratorowi Generalnemu do wiadomości, s. 15).*

## **2. Zarzut dotyczący art. 7 § 5 k.k.w.**

Zdaniem Skarżącego, powołany przepis jest niezgodny z art. 37 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1 w związku z art. 2 oraz art. 30 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, dlatego że wyłącza możliwość poddania kontroli instancyjnej postanowienia sądu penitencjarnego.

W ocenie Skarżącego, poprzez pozbawienie prawa do dwuinstancyjnego postępowania sądowego został On jednocześnie pozbawiony prawa do sądu.

Zatem, skoro Skarżący zarzuca art. 7 § 5 k.k.w., że wyłącza on możliwość poddania kontroli instancyjnej postanowienia sądu penitencjarnego, co - w konsekwencji - ma pozbawiać Skarżącego prawa do sądu, to zasadniczymi wzorcami kontroli zaskarżonego przepisu są: art. 176 ust. 1 Konstytucji, który gwarantuje dwuinstancyjność postępowania sądowego, oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji, który zapewnia prawo do sądu.

Trzeba zacząć od tego, że w niniejszej sprawie mamy do czynienia z postanowieniem sądu penitencjarnego o utrzymaniu w mocy **decyzji Dyrektora Aresztu Śledczego** o wymierzeniu Skarżącemu kary dyscyplinarnej

W związku z tym należy zauważyć, iż kontrola sądowa w drodze rozpoznania **skargi na wspomnianą decyzję Dyrektora Aresztu Śledczego**



(Dyrektor AŚ jest jednym z organów postępowania wykonawczego wymienionych art. 7 § 1 k.k.w.) **stanowi zadanie z zakresu ochrony prawnej**, co oznacza, że w tym zakresie (kontrola decyzji Dyrektora AŚ) **sąd penitencjarny nie sprawuje wymiaru sprawiedliwości**.

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 21 kwietnia 2016 r., w sprawie o sygn. akt Ts 391/15, Trybunał Konstytucyjny podniósł, że *„na tle dotychczasowego orzecznictwa”*, *„uznał za zróżnicowane sytuacje, w których sąd wykonuje czynności związane ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości, i sytuacje w których sąd wykonuje czynności z zakresu ochrony prawnej (zob. np. wyrok TK z 12 maja 2003 r., sprawa SK 38/02, OTK ZU nr 5/A/2003, poz. 38). Przy czym przyjął, że wykonywanie czynności z zakresu ochrony prawnej zmierza do ochrony jednostki przed arbitralnością działań podmiotu sprawującego władztwo publiczne (zob. wyroki TK z: 10 maja 2000 r., sprawa K 21/99; OTK ZU nr 4/2000, poz. 109, 2 kwietnia 2001 r., sprawa SK 10/00, OTK ZU nr 3/2001, poz. 52 oraz 12 maja 2003 r., sprawa SK 38/02, OTK ZU nr 5/A/2003, poz. 38). Powyższe zróżnicowanie zadań sądu pozwala na stwierdzenie, że ogólnie określone w art. 45 ust. 1 Konstytucji prawo do sądu obejmuje prawo do sądowego wymiaru sprawiedliwości, tj. merytorycznego rozstrzygnięcia spraw jednostki, oraz prawo do sądowej kontroli aktów, które godzą w konstytucyjne wolności i prawa jednostki (zob. wyrok TK z 13 stycznia 2015 r., sprawa SK 34/12, OTK ZU nr 1/A/2015, poz. 1).*

*W wyroku z 12 maja 2011 r. w sprawie P 38/08 (OTK ZU nr 4/A/2011, poz. 33) Trybunał stwierdził, że Konstytucja nie reguluje <bezpośrednio zagadnienia liczby organów prowadzących postępowanie mające na celu rozstrzygnięcie sprawy i nie zakazuje (...) ani rozdzielania czynności podejmowanych w celu rozpatrzenia sprawy między różne organy władzy publicznej, ani różnicowania zasad postępowania dla poszczególnych organów. Z perspektywy Konstytucji istotne jest, aby ostateczne i wiążące rozstrzygnięcie sprawy należało do sądu sprawującego wymiar sprawiedliwości. (...) Zgodnie z*

*utrwalonym orzecznictwem konstytucyjnym wystarczy, by w kompetencji sądów była ostateczna weryfikacja rozstrzygnięcia organu niesądowego (...). Nie budzi więc wątpliwości, że prawo do sądu jest zachowane na gruncie takich regulacji, które - dopuszczając możliwość uruchomienia postępowania przed sądem powszechnym lub sądem administracyjnym - zapewniają kontrolę sądową rozstrzygnięcia, decyzji czy innego aktu indywidualnego kształtującego sytuację prawną jednostki lub innego podmiotu podobnego>.*

*Konkludując, Trybunał przypomina, że zakres znaczeniowy pojęcia <sprawowanie wymiaru sprawiedliwości> nie pokrywa się z zakresem znaczeniowym pojęcia <wiążące rozpoznanie spraw> w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji. Tym samym nie jest konieczne, by ustawodawca powierzył wszelkie rozpoznawanie spraw jedynie sądom. Trybunał dodaje przy tym, że **ustawodawca ma możliwość powierzenia rozstrzygania spraw niebędących przedmiotem rozpoznania w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości organom pozasądowym. W tym kontekście obowiązkiem wynikającym z art. 45 ust. 1 Konstytucji jest zapewnienie jednostce dostępu do sądu, procedującego zgodnie z zasadami w nim przewidzianymi, w celu zagwarantowania możliwości poddania kontroli rozstrzygnięcia organu pozasądowego** (podkr. wł.) [zob. wyrok TK z 13 stycznia 2015 r. w sprawie SK 34/12, OTK ZU nr 1/A/2015, poz. 1]” (OTK ZU seria B z 2016 r., poz. 368).*

Ponadto, w uzasadnieniu powołanego wyżej orzeczenia Trybunał Konstytucyjny wyjaśnił, że „[z]asada dwuinstancyjności postępowania wyrażona w art. 176 ust. 1 ustawy zasadniczej odnosi się (...), zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, jedynie do <postępowania sądowego>, czyli, jak to obrazowo określił Trybunał, postępowania, które <od początku do końca> toczy się przed sądem (zob. m.in. wyrok z 8 grudnia 1998 r., sprawa K. 41/97, OTK ZU nr 7/1998, poz. 117). Zdaniem Trybunału występujące w art. 176 ust. 1 Konstytucji <pojęcie »postępowanie sądowe« trzeba łączyć z kompetencją zastrzeżoną przez Konstytucję na rzecz sądów, czyli ze sprawowaniem wymiaru

*sprawiedliwości*> (zob. wyrok TK z 30 października 2012 r., sprawa SK 20/11, OTK ZU nr 9/A/2012, poz. 110). **Nie dotyczy ono natomiast sytuacji, w których sąd działa jako organ kontrolujący inne niż rozstrzygnięcia sądowe akty władzy publicznej w celu ochrony jednostki przed arbitralnością jej działania (sprawuje czynności z zakresu ochrony prawnej). Inaczej mówiąc, wymaganie dwuinstancyjności nie odnosi się do tych postępowań, które są poddane kontroli sądu jedynie na końcowym ich etapie (podkr. wł.)**” [op. cit.].

Biorąc pod uwagę ustalenia dotyczące charakteru czynności, jaką jest orzekanie przez sąd penitencjarny o zgodności z prawem decyzji pozasądowych organów postępowania wykonawczego, zawarte w uzasadnieniu postanowienia Trybunału Konstytucyjnego w sprawie o sygn. akt Ts 391/15, należy stwierdzić, że, skoro zakres znaczeniowy pojęcia „sprawowanie wymiaru sprawiedliwości” nie pokrywa się z zakresem znaczeniowym pojęcia „wiążące rozpoznanie spraw” w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji i w związku z tym ustawodawca ma możliwość powierzenia rozstrzygnięcia spraw niebędących przedmiotem rozpoznania w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości organom pozasądowym, to art. 7 § 5 k.k.w. w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu penitencjarnego wydanego w następstwie rozpoznania skargi na decyzję Dyrektora Aresztu Śledczego o wymierzeniu skazanemu kary dyscyplinarnej, **jest zgodny z art. 45 ust. 1 Konstytucji**, jako że zapewnia realizację prawa do sądu w zakresie sądowej kontroli rozstrzygnięcia organu pozasądowego.

Odnosnie natomiast do wzorca kontroli z art. 176 ust. 1 Konstytucji, trzeba przyjąć, że, z tych samych powodów co opisane wyżej (charakter czynności, jaką jest orzekanie przez sąd penitencjarny o zgodności z prawem decyzji pozasądowych organów postępowania wykonawczego), do postępowania, w związku z którym wniesiona została skarga konstytucyjna w

niniejszej sprawie, **nie odnosi się, określony w art. 176 ust. 1 Konstytucji, wymóg dwuinstancyjności postępowania sądowego.**

Przepis art. 176 ust. 1 Konstytucji nie jest zatem adekwatnym wzorcem kontroli zaskarżonej regulacji, co powoduje konieczność umorzenia postępowania w przedmiocie kontroli zgodności art. 7 § 5 k.k.w., w zaskarżonym zakresie, z art. 176 ust. 1 Konstytucji na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym - wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia.

Jako kolejne wzorce kontroli art. 7 § 5 k.k.w., w zaskarżonym zakresie, Skarżący wymienił art. 2 Konstytucji, wyrażający zasadę demokratycznego państwa prawnego, art. 30 Konstytucji, gwarantujący godność człowieka, art. 31 ust. 3 Konstytucji, wyznaczający dopuszczalne ograniczenia wolności i praw konstytucyjnych, oraz art. 37 ust. 1 Konstytucji, określający zasadę powszechności korzystania z wolności i praw konstytucyjnych.

W przedmiocie warunków formalnych, jakim musi odpowiadać skarga konstytucyjna, oraz konieczności badania, czy warunki te zostały spełnione, na każdym etapie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, Trybunał wypowiadał się wielokrotnie.

Przykładowo, w uzasadnieniu postanowienia z dnia 5 grudnia 2018 r., w sprawie o sygn. akt SK 25/17, Trybunał Konstytucyjny wyjaśnił, że *„[w]arunkiem koniecznym merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej jest (...) przede wszystkim określenie zaskarżonego przepisu, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł o konstytucyjnych prawach lub wolnościach albo obowiązkach skarżącego (zob. art. 53 ust. 1 pkt 1 otpTK) [chodzi o art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym - przyp. wł.]. Kwestionowany przepis musi zatem stanowić podstawę prawną ostatecznego rozstrzygnięcia w stosunku do skarżącego.*

*Kolejnym, koniecznym warunkiem do merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej jest wskazanie, jakie konstytucyjne wolności lub prawa przysługujące skarżącemu, i w jaki sposób, zostały naruszone przez ostateczne orzeczenie sądu lub organu administracji publicznej, wydane na podstawie zaskarżonego przepisu czy przepisów aktu normatywnego (zob. art. 53 ust. 1 pkt 2 otpTK).*

*Wreszcie, w myśl art. 53 ust. 1 pkt 3 otpTK, skarga konstytucyjna powinna zawierać uzasadnienie zarzutu niezgodności z Konstytucją kwestionowanych przepisów z powołaniem argumentów lub dowodów na jego poparcie” (OTK ZU seria A z 2018 r., poz. 76).*

Z kolei w uzasadnieniu postanowienia z dnia 4 grudnia 2014 r., w sprawie o sygn. akt Ts 232/14, Trybunał Konstytucyjny przypominał, że „wymóg określenia sposobu naruszenia (przez zaskarżony przepis prawa lub wolności określonych w Konstytucji - przyp. wł.) nie sprowadza się jedynie do przytoczenia treści odpowiedniego przepisu Konstytucji i sformułowania ogólnych argumentów na poparcie swojego stanowiska. Spoczywający na skarżącym obowiązek odpowiedniego uzasadnienia zarzutu niekonstytucyjności kwestionowanych przepisów jest konsekwencją nałożenia na niego przez ustawodawcę ciężaru dowodu, przedstawiona argumentacja powinna zaś doprowadzić do obalenia przyjętego w systemie prawnym domniemania konstytucyjności i legalności zakwestionowanych przepisów prawa” (OTK ZU nr 5/B/2015, poz. 482), zaś w uzasadnieniu postanowienia z dnia 27 listopada 2006 r., w sprawie o sygn. akt SK 13/06, Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że „treść art. 66 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym, zgodnie z którym Trybunał orzekając jest związany granicami wniosku, pytania prawnego lub skargi (obecnie kwestię tę reguluje przepis art. 67 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, gdzie ust. 1 i 2 brzmią następująco: <1. Trybunał przy orzekaniu jest związany zakresem zaskarżenia wskazanym we wniosku, pytaniu prawnym albo skardze

konstytucyjnej. 2 Zakres zaskarżenia obejmuje wskazanie kwestionowanego aktu normatywnego lub jego części [określenie przedmiotu kontroli] oraz sformułowanie zarzutu niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą [wskazanie wzorca kontroli] - przyp. wł.). *Konsekwencją tej zasady jest zarówno niemożność samodzielnego określania przez Trybunał Konstytucyjny przedmiotu kontroli, jak i zastąpienia skarżącego w obowiązku określenia sposobu naruszenia konstytucyjnych praw lub wolności przez kwestionowane w skardze przepisy. Dotyczy to także sytuacji, w której skarżący ogranicza się do wskazania i zacytowania treści przepisu Konstytucji, nie precyzując jednakże argumentów na potwierdzenie postawionej w skardze tezy”* (OTK ZU nr 10/A/2006, poz. 164).

Mając na uwadze powołane wyżej orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, należy dojść do wniosku, że - w części dotyczącej zarzutu niezgodności art. 7 § 5 k.k.w., w zakresie, w jakim przepis ten nie przewiduje możliwości zaskarżenia zażaleniem postanowienia sądu penitencjarnego wydanego w następstwie rozpoznania skargi na decyzję Dyrektora Aresztu Śledczego o wymierzeniu skazanemu kary dyscyplinarnej, z **art. 2, art. 30, art. 31 ust. 3 i art. 37 ust. 1 Konstytucji - skarga konstytucyjna J Cz. nie spełnia wymogów formalnych.**

Skarżący nie przedstawił bowiem żadnych argumentów lub dowodów na poparcie sformułowanych zarzutów.

I tak, uzasadniając zarzut niezgodności zaskarżonej regulacji z art. 2 Konstytucji, Skarżący podniósł tylko, że „demokratyczne państwo prawa ma za zadanie chronić zasadę bezpieczeństwa prawnego oraz zaufania obywateli do państwa i stanowionego przezeń prawa” (uzasadnienie skargi konstytucyjnej, s. 3).

Z kolei, uzasadniając zarzut niezgodności art. 7 § 5 k.k.w., w zaskarżonym zakresie, z art. 30 i art. 37 ust. 1 Konstytucji, Skarżący lakonicznie stwierdził, że

„[z] przyrodzonej godności człowieka, której przymiotami są szacunek należny każdemu człowiekowi oraz jego podmiotowość w szczególności wobec organów władzy publicznej wynika prawo do korzystania z praw i wolności konstytucyjnych (art. 37 ust. 1), w tym prawa do sądu oraz postępowania dwuinstancyjnego” (tamże).

Natomiast do zarzutu nieproporcjonalnego ograniczenia praw i wolności konstytucyjnych (art. 31 ust. 3 Konstytucji) Skarżący, w uzasadnieniu skargi konstytucyjnej, w ogóle się nie odniósł.

Tymczasem Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał, że *„zarzut naruszenia określonej zasady lub wartości konstytucyjnej czy prawa konstytucyjnego wymaga odpowiedniego uzasadnienia. Uzasadnienie zarzutu musi polegać na sformułowaniu takich argumentów, które przemawiają na rzecz niezgodności zachodzącej pomiędzy normami wynikającymi z kwestionowanych przepisów a normami zawartymi we wzorcach kontroli. Wymóg uzasadnienia należy rozumieć jako nakaz odpowiedniego udowodnienia zarzutów w kontekście każdego wskazanego wzorca kontroli (zarówno przyjętego jako wzorzec podstawowy, jak i mającego charakter związkowy) [podkr. wł.]. Merytoryczne rozpoznanie sprawy uzależnione jest nie tylko od precyzyjnego oznaczenia przez inicjatora postępowania przed Trybunałem wzorców konstytucyjnych, ale i zgodnej z orzecznictwem konstytucyjnym ich interpretacji oraz odpowiedniego (adekwatnego) przyporządkowania do przedmiotu kontroli. Uzasadnienie zarzutów powinno opierać się na przedstawieniu w skardze konstytucyjnej takiej argumentacji, która uprawdopodobni ewentualną niekonstytucyjność kwestionowanych przepisów”* (uzasadnienie postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 czerwca 2019 r., w sprawie o sygn. akt SK 29/18, OTK ZU seria A z 2019 r., poz. 28).

Powyższe wskazuje na to, że Skarżący nie zadośćuczynił, określönemu w art. 53 ust. 1 pkt 3 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, obowiązkowi odpowiedniego udowodnienia zarzutów w

kontekście każdego wskazanego wzorca kontroli z art. 2, art. 30, art. 31 ust. 3 i art. 37 ust. 1 Konstytucji, co powoduje konieczność umorzenia postępowania w przedmiocie kontroli zgodności art. 7 § 5 k.k.w, w zaskarżonym zakresie, **z art. 2, art. 30, art. 31 ust. 3 i art. 37 ust. 1 Konstytucji**, na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym - wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia.

### **3. Zarzut dotyczący art. 116 § 1 k.k.w.**

Przepis art. 116 § 1 k.k.w., *in toto*, brzmi następująco:

„Art. 116. § 1. Skazany ma obowiązek przestrzegania przepisów określających zasady i tryb wykonywania kary, ustalonego w zakładzie karnym porządku oraz wykonywania poleceń przełożonych i innych osób uprawnionych, a w szczególności:

- 1) poprawnego zachowania się;
- 2) przestrzegania higieny osobistej i czystości pomieszczeń, w których przebywa;
  - 2a) niezwłocznego zawiadomienia przełożonego o chorobie własnej oraz o zauważonych objawach chorobowych u innego skazanego;
- 3) poddania się - niezależnie od obowiązków określonych w przepisach o zwalczaniu chorób zakaźnych, wenerycznych i gruźlicy, alkoholizmu i narkomanii - przewidzianym przepisami badaniom, leczeniu, zabiegom lekarskim, sanitarnym oraz rehabilitacji, a także badaniom na obecność w organizmie alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych, a skazany, co do którego sędzia penitencjarny zarządził przeprowadzenie badań psychologicznych lub psychiatrycznych, dodatkowo - udzielania osobom prowadzącym badania informacji o stanie zdrowia, przebytych chorobach i urazach oraz warunkach, w jakich się wychowywał, oraz wykonywania zleconych przez psychiatrę lub psychologa czynności niezbędnych na potrzeby badania;



- 4) wykonywania pracy, jeżeli przepisy szczególne, także wynikające z prawa międzynarodowego, nie przewidują zwolnienia od tego obowiązku, oraz wykonywania prac, o których mowa w art. 123a § 1;
- 5) dbałości o mienie zakładu karnego oraz instytucji lub podmiotu gospodarczego, w którym jest zatrudniony;
- 6) poddania się czynnościom mającym na celu identyfikację osoby;
- 7) informowania o zmianie danych podanych przy przyjęciu, o których mowa w art. 79a § 1 zdanie pierwsze.”.

Jak zauważył K. Postulski, „[p]rzepis art. 116 k.k.w. w pierwotnym brzmieniu, obowiązującym od 1.09.1998 r., określał jedynie wybiórczo podstawowe obowiązki skazanego, które w aktualnym brzmieniu tego przepisu stanowią treść art. 116 § 1 pkt 1, 2, 3, 4 i 5 k.k.w., a ponadto nakładał na niego obowiązek <poddania się, w wypadkach i na zasadach określonych przepisami, kontroli osobistej dokonywanej za pośrednictwem osoby tej samej płci i podczas nieobecności osób płci odmiernej oraz sfotografowaniu dla celów identyfikacyjnych>. Zasady przeprowadzania kontroli osobistej i wypadki, w których mogła być przeprowadzana, określone były w przepisach wykonawczych (§ 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 12.08.1998 r. w sprawie regulaminu wykonywania kary pozbawienia wolności, Dz.U. Nr 111, poz. 699).

W ramach nowelizacji z 2003 r. w art. 116 k.k.w. zostały dodane § 2–6. Objęły one materię regulowaną dotychczas przepisami wykonawczymi. **Zmianę tę wymusiły wymogi konstytucyjne (art. 31 ust. 3 Konstytucji RP); zob. też art. 4 § 2 k.k.w. (podkr. wł.).**

Ostatnią zmianę art. 116 k.k.w. wprowadziła od 22.10.2009 r. ustawa z 18.06.2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny wykonawczy. Polegała ona na dodaniu § 5a i nadaniu nowego brzmienia § 6 (art. 1 pkt 3 ustawy nowelizującej). Zmiana ta jest elementem nowelizacji mającej za przedmiot uregulowanie kwestii związanych z monitorowaniem zakładów karnych, pozwalającym na kontrolę zachowania osób pozbawionych wolności w celu zapewnienia porządku i

bezpieczeństwa na terenie jednostek penitencjarnych, a także ochronę zdrowia i życia skazanych i tymczasowo aresztowanych (...). [...]

Artykuł 116 § 1 k.k.w. jedynie w sposób ramowy, niewyczerpujący (zwrot <w szczególności>), określa obowiązki skazanego w zakładzie karnym. W kilkunastu innych przepisach możemy napotkać inne jeszcze obowiązki, jak też rozwinięcie, uszczegółowienie tych, które wymienia powołany przepis. Takim dodatkowym obowiązkiem jest np. obowiązek niezwłocznego poinformowania administracji zakładu karnego przez skazanego o zagrożeniach dla jego bezpieczeństwa osobistego i unikania tych zagrożeń (art. 108 § 2 k.k.w.). Obowiązki skazanego, wskazane jako zakazy, wynikają również z art. 116a k.k.w. Sprecyzowanie poszczególnych obowiązków skazanego może wynikać też z tzw. wewnętrznego porządku zakładu, który ustala dyrektor zakładu karnego na podstawie art. 73 § 2 k.k.w.

**Obowiązki ciążące na skazanym są jednym z elementów treści i dolegliwości kary pozbawienia wolności (podkr. wł.).** Dlatego skala tych obowiązków, a więc i dolegliwości z nimi związanych, w dużym stopniu zależy od rodzaju i typu zakładu karnego oraz systemu odbywania kary.

**Należy pamiętać, że na skazanym ciążą jedynie takie obowiązki, które wynikają z ustawy lub są nakładane na podstawie ustawy (podkr. wł.).** Z tego względu sposób i zakres egzekwowania obowiązków przez funkcjonariuszy Służby Więziennej musi być przedmiotem wnikliwej kontroli sprawowanej przez różne organy wykonujące orzeczenie (art. 7, 32–35, 78 § 2 k.k.w.).

**Realizację ciążących na skazanym obowiązków należy łączyć z celem wykonywania kary pozbawienia wolności, określonym w art. 67 § 1 k.k.w., jakim jest wzbudzanie w skazanym woli współdziałania w kształtowaniu jego społecznie pożądanых postaw, w szczególności poczucia odpowiedzialności oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego, i tym samym powstrzymania się od powrotu do przestępstwa. Motywacją do**

**wywiązywania się z tych obowiązków jest system nagród (art. 137 k.k.w.) i kar dyscyplinarnych (art. 142, 143 k.k.w.) [podkr. wł.].**

Przedstawiony w poprzednich tezach cel wykonywania przez skazanego ciężących na nim obowiązków, a także konsekwencje ich nieprzestrzegania wymagają, aby miał on świadomość istnienia tych obowiązków. Dlatego, stosownie do treści art. 101 k.k.w., bezzwłocznie po osadzeniu w zakładzie karnym należy skazanego poinformować o przysługujących mu prawach i ciężących na nim obowiązkach, a zwłaszcza umożliwić mu zapoznanie się z przepisami Kodeksu karnego wykonawczego i regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności” (K. Postulski, *Komentarz do art. 116 Kodeksu karnego wykonawczego*, [http://lex/lex/content.rpc?reqId=1613150786937\\_163925061](http://lex/lex/content.rpc?reqId=1613150786937_163925061)).

S. Lelental, w komentarzu do art. 116 k.k.w. zwrócił uwagę, między innymi, na to, iż:

- „Kodeks karny wykonawczy wprowadza generalną zasadę, że **skazany musi przestrzegać przepisów normujących wykonywanie kary**, ustalonego porządku w zakładzie oraz wykonywać polecenia przełożonych. Wśród obowiązków skazanego wymieniono także konieczność poprawnego zachowania wobec przełożonych i skazanych, dbałość o mienie zakładu, wykonywanie pracy (z wyjątkami przewidzianymi w umowach międzynarodowych), przestrzeganie higieny i czystości, poddanie się badaniom oraz zabiegom lekarskim i sanitarnym (przewidzianym przepisami) oraz kontroli osobistej. Trzeba tu podkreślić, że katalog obowiązków nie jest kompletny, gdyż w praktyce, w myśl ogólnego postanowienia, skazani muszą wykonywać również obowiązki wynikające z przepisów, jak również decyzji przełożonych”;

- „[w]yszczególnienie w ustawie wszystkich obowiązków, które powinien wypełnić skazany, nie jest możliwe. Zadaniem Kodeksu karnego wykonawczego jest jedynie takie unormowanie statusu skazanego, aby wszystkie nakładane na niego obowiązki miały źródło w obowiązujących przepisach”;

- „[o]bowiązki, o których w § 1 pkt 1-6 stanowi komentowany artykuł, **wyliczone są przykładowo**. Trudno uznać, aby wyliczenie to obejmowało obowiązki podstawowe albo najważniejsze. Wyliczenie całościowe obowiązków ciążących na skazanym, a zwłaszcza ich precyzyjne określenie, byłoby przedsięwzięciem niewykonalnym. Ważniejsze znaczenie ma natomiast ustalenie źródeł, z których te obowiązki mogą wypływać. Nie można podzielić poglądu, że wszystkie nakładane na skazanego obowiązki muszą mieć swoje źródło w obowiązujących przepisach, a przepisy te muszą być przepisami rangi ustawowej”;

- „[p]rzepisy rangi ustawowej stanowią tylko jedno z takich źródeł, obok którego źródłami takimi są:

- 1) wydane przez właściwe organy polecenia zmierzające do wykonania orzeczenia (art. 5 § 2 KKW);
- 2) przepisy wydane przez uprawnione podmioty na podstawie upoważnienia ustawowego;
- 3) ustalenia dyrektora zakładu karnego zawarte w przyjętym dla danego zakładu lub miejsca pracy porządku wewnętrznym (art. 73 § 2, art. 116 i 142 § 1 KKW);
- 4) polecenia przełożonych i innych osób uprawnionych (art. 116 KKW)”;

- „[w]ymaganie od skazanego wypełnienia ciążących na nim obowiązków jest ważnym elementem procesu oddziaływania i służy realizacji celów wykonywania kary pozbawienia wolności (art. 67 § 3 KKW). Wynika z tego ważna dyrektywa, że nakładane na skazanego obowiązki, wynikające zwłaszcza ze źródeł pozaustawowych, nie mogą służyć innym celom, w szczególności represyjnym. Dyrektywa ta ma też swoje normatywne uzasadnienie w **zasadzie humanitaryzmu i poszanowania godności ludzkiej** skazanego oraz zakazie stosowania nieludzkiego albo poniżającego traktowania go (art. 4 § 1 KKW)”;

- „[z]a zawinione naruszenie nakazów lub zakazów, które w istocie stanowią uchylanie się przez skazanego od wypełniania ciążących na nim obowiązków, skazany podlega **odpowiedzialności dyscyplinarnej** (art. 142 § 1

KKW). Stosowanie kar dyscyplinarnych nie jest jednak jedynym środkiem, który ma skłonić skazanego do zmiany postawy; celowi temu służą również ulgi, o czym stanowi przepis art. 137 KKW”;

- „[w]ymaganie od skazanych wypełniania ciężących na nich obowiązków (art. 67 § 3 KKW) jest z jednej strony **obowiązkiem administracji zakładu karnego**, z drugiej zaś - **ważnym elementem wykonywania obowiązków ciężących na tej administracji**. Przykładem ilustrującym tę zależność jest treść przepisów art. 108 KKW. Zgodnie z § 1 tego artykułu administracja zakładu karnego ma obowiązek podejmowania odpowiednich działań w celu zapewnienia skazanemu bezpieczeństwa osobistego, a § 2 nakłada na skazanego obowiązek, niewymieniony w art. 116 § 1 KKW, niezwłocznego poinformowania przełożonego o zagrożeniach dla jego bezpieczeństwa osobistego oraz unikania tych zagrożeń”;

- „[w]ykonywanie przez skazanych ciężących na nich obowiązków sprzyja też realizacji zadań administracji zakładu karnego w zakresie utrzymywania w zakładzie porządku i dyscypliny oraz realizacji zadań kary pozbawienia wolności (art. 73 § 1 KKW)” [S. Lelental, *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, [http://legalis/akt.do?link=KOM.PAP\[53701577.260255038\]](http://legalis/akt.do?link=KOM.PAP[53701577.260255038])].

Skarżący dowodzi, że art. 116 § 1 k.k.w. jest niezgodny z powołanymi w pkt 3 *petitum* skargi konstytucyjnej wzorcami kontroli, ponieważ przepis ten:

- „stanowi, że skazany ma obowiązek przestrzegania porządku w zakładzie karnym, który to porządek ustala dyrektor zakładu karnego (art. 73 § 2 KKW)”, podczas gdy „ustawodawca nie może obligować skazanego do przestrzegania porządku, który nie jest źródłem prawa w rozumieniu art. 87 ust. 1 Konstytucji (tym bardziej nie mogą być na skazanego nakładane sankcje za jego nieprzestrzeganie)”;

- „stanowi, że <skazany ma obowiązek wykonywania poleceń przełożonych i innych osób uprawnionych>, skoro ograniczenia w zakresie

korzystania z praw i wolności konstytucyjnych mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. Trudno uznać, że mieści się w tym polecenie za co Skarżący został ukarany” (uzasadnienie skargi konstytucyjnej, s. 4).

W związku z powyższym należy przypomnieć, iż w sprawie, na tle której sformułowano skargę konstytucyjną, Skarżący został ukarany karą dyscyplinarną

za następujące przewinienia:

- 1) niepoprawne zachowanie (w trakcie wizytowania celi mieszkalnej Skarżący „zachowywał się opryskliwie” wobec przełożonego),
- 2) odmowę wykonania polecenia przełożonego przyjęcia postawy stojącej oraz
- 3) posiadanie w celi mieszkalnej roślin bez zgody dyrektora.

Skarżący został zatem ukarany dyscyplinarnie nie tylko, jak sam twierdzi, za niewykonanie polecenia przełożonego.

Obowiązek poprawnego zachowania się skazanego oraz prawo skazanego do posiadania w celi mieszkalnej **tylko niektórych przedmiotów** wynikają wprost z ustawy.

Obowiązek poprawnego zachowania się skazanego został zadekretowany w art. 116 § 1 pkt 1 k.k.w.

Z kolei zamknięty katalog przedmiotów, które skazany może posiadać w celi mieszkalnej, zawiera art. 110a § 1 k.k.w.

W ustawie (*vide* - art. 110a § 2 k.k.w.) wymieniono również przedmioty, które skazany może posiadać w celi mieszkalnej, ale **wyłącznie za zgodą dyrektora zakładu karnego**.

Powyższe oznacza, że w przypadku przewinień z pkt 1 i 3 podstawą nałożenia na Skarżącego obowiązków, z których Skarżący się nie wywiązał (zachowywał się niepoprawnie i posiadał w celi mieszkalnej, bez zgody dyrektora zakładu karnego, przedmioty „podnoszące estetykę pomieszczenia”), co w konsekwencji doprowadziło do Jego ukarania karą dyscyplinarną, były przepisy ustawy - Kodeks karny wykonawczy (wskazane obowiązki skazanego wynikały z ustawy), nie zaś przepisy „ustalone” przez dyrektora zakładu karnego.

Należy jednak pamiętać, że na skazanym ciąży nie tylko obowiązki, które wynikają wprost z ustawy, **ale też obowiązki, które są nakładane na podstawie ustawy** (*vide* - cytowany wcześniej komentarz K. Postulskiego do art. 116 k.k.w.).

Obowiązkiem nakładanym na skazanego **na podstawie ustawy** jest obowiązek wykonywania poleceń przełożonych i innych osób uprawnionych (*vide* - art. 116 § 1 k.k.w.).

Trzeba również mieć na uwadze to, że wymaganie od skazanego wypełnienia ciążących na nim obowiązków jest ważnym elementem procesu oddziaływania i służy realizacji celu wykonywania kary pozbawienia wolności, określonego w art. 67 § 1 k.k.w., jakim jest wzbudzenie w skazanym woli współdziałania w kształtowaniu jego społecznie pożądaných postaw, w szczególności poczucia odpowiedzialności oraz potrzeby przestrzegania porządku prawnego, i tym samym powstrzymania się od powrotu do przestępstwa. Wynika z tego ważna dyrektywa skierowana do organów postępowania wykonawczego, że **nakładane na skazanego obowiązki nie mogą służyć innym celom, w szczególności represyjnym.**

W związku z zarzutem dotyczącym art. 116 § 1 k.k.w. oraz treścią jego uzasadnienia konieczne wydaje się rozważenie, czy skarga konstytucyjna J Cz. spełnia w tym zakresie wymogi formalne.

Mając na uwadze cytowane wcześniej fragmenty uzasadnienia postanowień Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 5 grudnia 2018 r., w sprawie o

sygn. akt SK 25/17 (*op. cit.*), z dnia 4 grudnia 2014 r., w sprawie o sygn. akt Ts 232/14 (*op. cit.*) oraz z dnia 27 listopada 2006 r., w sprawie o sygn. akt SK 13/06 (*op. cit.*), należy dojść do wniosku, że, **w zakresie dotyczącym zarzutu niekonstytucyjności art. 116 § 1 k.k.w., skarga konstytucyjna J. Cz. nie spełnia wymogów formalnych.**

Przede wszystkim Skarżący, uzasadniając zarzut niekonstytucyjności art. 116 § 1 k.k.w., nie uwzględnił tego, o czym wcześniej była mowa, że wszystkie nałożone na Niego obowiązki, których nie wykonał, co doprowadziło do Jego ukarania karą dyscyplinarną, albo wynikają *per se* z ustawy (obowiązek poprawnego zachowania z art. 116 § 1 pkt 1 k.k.w. i obowiązek wyjednania zgody dyrektora zakładu karnego na posiadanie w celi mieszkalnej przedmiotu „podnoszącego estetykę pomieszczenia” z art. 110a § 2 k.k.w.), albo są nakładane na podstawie ustawy (obowiązek wykonania polecenia przełożonego - art. 116 § 1 k.k.w.).

Uzasadnienie skargi konstytucyjnej częściowo też nie odpowiada powołanym w *petitum* skargi wzorcom kontroli.

W uzasadnieniu skargi konstytucyjnej Skarżący zarzucił bowiem przepisowi art. 116 § 1 k.k.w. „niezgodność z zasadami równości wobec prawa i równego traktowania, zasadą humanitaryzmu, zasadą zaufania obywatela do państwa i stanowionego przezeń prawa, zasadą poprawnej legislacji oraz jednoznaczności prawa” (uzasadnienie skargi konstytucyjnej, s. 4).

Tymczasem w *petitum* skargi konstytucyjnej jako wzorce kontroli zaskarżonego przepisu Skarżący wskazał **art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1-3 w związku z art. 30 Konstytucji, a także art. 32 ust. 1 i 2, art. 37 ust. 1, art. 40 oraz art. 41 ust. 4 Konstytucji**, gdzie:

- art. 41 ust. 1 Konstytucji gwarantuje każdemu nietykalność osobistą i wolność osobistą oraz przewiduje, że pozbawienie lub ograniczenie wolności może nastąpić tylko na zasadach i w trybie określonych w ustawie;



- art. 31 ust. 1-3 Konstytucji wyraża zasadę ochrony wolności (ust. 1), zasadę poszanowania wolności i praw innych (ust. 2) oraz, co wcześniej sygnalizowano, wyznacza dopuszczalne ograniczenia wolności i praw konstytucyjnych (ust. 3);

- art. 30 Konstytucji, co także wcześniej sygnalizowano, wyraża zasadę godności człowieka;

- art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji określa zasadę równości wobec prawa (ust. 1) i zakaz dyskryminacji (ust. 2);

- art. 37 ust. 1 Konstytucji, co również wcześniej odnotowano, wyraża zasadę powszechności korzystania z wolności i praw konstytucyjnych;

- art. 40 Konstytucji zakazuje stosowania tortur oraz okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania i karania, a także kar cielesnych;

- art. 41 ust. 4 Konstytucji nakazuje humanitarne traktowanie osoby pozbawionej wolności.

Odnosząc się natomiast do „odpowiednich” wzorców kontroli, czyli takich wzorców, które zostały wskazane w *petitum* skargi konstytucyjnej i, jednocześnie, nawiązując do nich w uzasadnieniu skargi, trzeba stwierdzić, że Skarżący nie przedstawił argumentów lub dowodów na poparcie sformułowanych zarzutów.

Skarżący pośród wzorców kontroli zaskarżonego przepisu na wstępie wymienił art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1-3 Konstytucji.

Tym samym Skarżący potraktował konstytucyjne prawa: do nietykalności osobistej i wolności osobistej jako prawa podlegające ograniczeniom na warunkach określonych w art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Jednak postawionego zaskarżonej regulacji zarzutu naruszenia wspomnianych wzorców kontroli **Skarżący nie uzasadnił**.

Lakoniczne stwierdzenie Skarżącego, że „[t]rudno uznać, że mieści się w tym (chodzi o katalog dopuszczalnych ograniczeń praw i wolności przewidzianych w art. 31 ust. 3 Konstytucji - przyp. wł.) polecenie przyjęcia

postawy stojącej, za co Skarżący został ukarany”, nie zostało bowiem poparte analizą proporcjonalności tego ograniczenia.

Zarzut braku proporcjonalności wymaga przeprowadzenia testu, polegającego na udzieleniu odpowiedzi na trzy pytania dotyczące analizowanej normy:

- 1) czy jest ona w stanie doprowadzić do zamierzonych przez ustawodawcę skutków (przydatność normy);
- 2) czy jest ona niezbędna (konieczna) dla ochrony interesu publicznego, z którym jest powiązana (konieczność podjęcia przez ustawodawcę działania);
- 3) czy jej efekty pozostają w odpowiedniej proporcji do nałożonych przez nią na obywatela ciężarów lub ograniczeń (proporcjonalność sensu stricto). Wskazane postulaty przydatności, niezbędności i proporcjonalności sensu stricto składają się na treść wyrażonej w art. 31 ust. 3 Konstytucji „konieczności” (*vide* na przykład - wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 marca 2007 r., w sprawie o sygn. akt K 8/07, OTK ZU nr 3/A/2007, poz. 26 oraz powoływane tam wcześniejsze orzecznictwo Trybunału).

Skarżący nie wskazał, który z elementów zasady proporcjonalności doznał naruszenia.

W tym miejscu należy powtórzyć, że Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał, iż *„zarzut naruszenia określonej zasady lub wartości konstytucyjnej czy prawa konstytucyjnego wymaga odpowiedniego uzasadnienia. Uzasadnienie zarzutu musi polegać na sformułowaniu takich argumentów, które przemawiają na rzecz niezgodności zachodzącej pomiędzy normami wynikającymi z kwestionowanych przepisów a normami zawartymi we wzorcach kontroli. Wymóg uzasadnienia należy rozumieć jako nakaz odpowiedniego udowodnienia zarzutów w kontekście każdego wskazanego wzorca kontroli (zarówno przyjętego jako wzorzec podstawowy, jak i mającego charakter związkowy) [podkr. wł.]. Merytoryczne rozpoznanie sprawy uzależnione jest nie tylko od precyzyjnego oznaczenia przez inicjatora postępowania przed*

*Trybunałem wzorców konstytucyjnych, ale i zgodnej z orzecznictwem konstytucyjnym ich interpretacji oraz odpowiedniego (adekwatnego) przyporządkowania do przedmiotu kontroli. Uzasadnienie zarzutów powinno opierać się na przedstawieniu w skardze konstytucyjnej takiej argumentacji, która uprawdopodobni ewentualną niekonstytucyjność kwestionowanych przepisów”* (uzasadnienie postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 czerwca 2019 r., w sprawie o sygn. akt SK 29/18, *op. cit.*).

Przed wszystkim jednak Skarżący, dowodząc naruszenia przez art. 116 § 1 k.k.w. art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1-3 Konstytucji, nie uwzględnił tego, że jest osobą pozbawioną wolności.

W, powołanym już wcześniej, uzasadnieniu postanowienia z dnia 4 grudnia 2014 r., w sprawie o sygn. akt Ts 232/14, Trybunał Konstytucyjny przypomniał, że *„[w]olność człowieka, zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji nie ma charakteru absolutnego (zob. wyrok TK z 20 marca 2006 r., K 17/05, OTK ZU nr 3/A/2006, poz. 30). Osadzenie osoby skazanej prawomocnym wyrokiem sądu spełnia zatem standardy w zakresie ograniczania wolności jednostki”* (*op. cit.*).

Ponadto, w kontekście powołanego w związku z art. 41 ust. 1 i art. 31 ust. 1-3 Konstytucji wzorca kontroli z art. 30 ustawy zasadniczej, Skarżący nie wyjaśnił, w jaki sposób wykonanie obowiązków, o których mowa w art. 116 § 1 k.k.w., prowadzi do „odpodmiotowania osoby pozbawionej wolności” (uzasadnienie skargi konstytucyjnej, s. 4).

Z kolei jako samodzielny wzorzec kontroli zaskarżonej regulacji Skarżący wskazał art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji, podczas gdy przepis ten nie jest samoistnym źródłem praw podmiotowych jednostki, ponieważ wyznacza jedynie standardy kreowania wolności i praw przez prawodawcę, nie wprowadzając konkretnej wolności czy konkretnego prawa (*vide* na przykład - wydane w pełnym składzie Trybunału Konstytucyjnego - postanowienie z dnia 23 stycznia 2002 r., w sprawie o sygn. akt Ts 105/00, OTK ZU nr 1/B/2002, poz. 60).

Samoistnego charakteru nie ma też, wyrażona w art. 37 ust. 1 Konstytucji, zasada powszechności korzystania z praw konstytucyjnych, którą Skarżący także uczynił samodzielnym wzorcem kontroli art. 116 § 1 k.k.w.

Jak wskazuje P. Tuleja, „[o] możliwości korzystania z poszczególnych wolności i praw decyduje przede wszystkim ich zakres podmiotowy. Rolą art. 37 ust. 1 Konstytucji jest podkreślenie powszechności ochrony gwarantowanej przez prawo konstytucyjne, rozstrzygnięcie wątpliwości dotyczących zakresu ochrony na rzecz jego rozszerzania oraz podkreślenie zróżnicowania konstytucyjnej ochrony obywateli polskich i cudzoziemców” (P. Tuleja, *Komentarz do art. 37 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*, [http://lex/lex/content.rpc?reqId=1613495264818\\_1475653981](http://lex/lex/content.rpc?reqId=1613495264818_1475653981)).

Inaczej mówiąc, art. 37 ust. 1 Konstytucji nie wyraża samodzielnie konstytucyjnego prawa lub wolności, których ochronie służy skarga konstytucyjna (*vide* na przykład - postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 maja 2014 r., w sprawie o sygn. akt Ts 76/14, OTK ZU nr 5/B/2014, poz. 486).

Także jako samodzielne wzorce kontroli art. 116 § 1 k.k.w. Skarżący wskazał art. 40 i art. 41 ust. 4 Konstytucji.

Dla przypomnienia, art. 40 Konstytucji zakazuje stosowania tortur oraz okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania i karania, a także kar cielesnych, zaś art. 41 ust. 4 Konstytucji nakazuje humanitarne traktowanie osoby pozbawionej wolności.

Podobnie jednak jak w przypadku, ujętych w relacji związkowej, wzorców kontroli z art. 41 ust. 1, art. 31 ust. 1-3 i art. 30 Konstytucji, Skarżący nie określił, w jaki sposób zakwestionowany w skardze konstytucyjnej przepis art. 116 § 1 k.k.w. narusza Jego prawo gwarantowane w art. 41 ust. 4 Konstytucji oraz zakaz określony w art. 40 Konstytucji.

Trzeba przy tym zauważyć to, czego Skarżący nie uwzględnił w swoich rozważaniach, a mianowicie, że odbywa On karę pozbawienia wolności. Trudno

zatem oczekiwać, że na życie Skarżącego nie będzie to miało wpływu. Osadzenie celem odbycia kary pozbawienia wolności zawsze wywołuje ujemne konsekwencje dla skazanego. Nie można zapominać, że są to naturalne konsekwencje izolacji więziennej. Osoba popełniająca przestępstwa musi liczyć się z tym, że będzie musiała ponieść za swoje czyny karę przewidzianą prawem, **która powinna stanowić dla niej realną dolegliwość.**

W takim ujęciu nałożone na skazanego obowiązki, o których mowa w art. 116 § 1 k.k.w., stanowią realną dolegliwość kary pozbawienia wolności, przy czym obowiązki te mogą służyć, co należy wyraźnie podkreślić i o czym wcześniej była mowa, jedynie celowi kary pozbawienia wolności, określonemu w art. 67 § 1 k.k.w., przy czym sposób i zakres egzekwowania tych obowiązków przez funkcjonariuszy Służby Więziennej jest przedmiotem kontroli sprawowanej przez różne organy wykonujące orzeczenie (np. sędziego penitencjarnego, *vide* - art. 32 i n. k.k.w.).

Reasumując tę część rozważań, należy stwierdzić, że Skarżący nie zadośćuczynił, określonemu w art. 53 ust. 1 pkt 3 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, obowiązkowi odpowiedniego udowodnienia zarzutów w kontekście każdego wskazanego wzorca kontroli z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1-3 w związku z art. 30 Konstytucji oraz art. 40 i art. 41 ust. 4 Konstytucji, zaś pozostałe powołane przez Skarżącego wzorce kontroli (art. 32 i art. 37 ust. 1 Konstytucji) nie wyrażają samodzielnie konstytucyjnego prawa lub wolności, których ochronie służy skarga konstytucyjna, co powoduje konieczność umorzenia postępowania w przedmiocie kontroli zgodności art. 116 § 1 k.k.w. z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1-3 w związku z art. 30, a także z art. 32 ust. 1 i 2, art. 37 ust. 1, art. 40 i art. 41 ust. 4 Konstytucji na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym - wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia.

#### 4. Zarzut dotyczący art. 142 § 1 k.k.w.

Przepis art. 142 § 1 k.k.w. brzmi następująco:

„Art. 142. § 1. Skazany podlega **odpowiedzialności dyscyplinarnej za zawinione naruszenie nakazów lub zakazów wynikających z ustawy** (podkr. wł.), regulaminu lub innych przepisów wydanych na jej podstawie albo ustalonego w zakładzie karnym lub miejscu pracy porządku, zwane dalej <przekroczeniem>.”.

Skarżący zarzuca niezgodność art. 142 § 1 k.k.w. z powołanymi w pkt 4 *petitum* skargi konstytucyjnej wzorcami kontroli „w zakresie, w jakim **skazany podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za zawinione naruszenie nakazów lub zakazów wynikających z regulaminu lub innych przepisów wydanych na podstawie ustawy albo ustalonego w zakładzie karnym lub miejscu pracy porządku** (podkr. wł.)”, wywodząc, że „[s]koro (...) odpowiedzialność dyscyplinarna może wynikać wyłącznie z ustawy, to przepis stanowiący, że może ona wynikać również z regulaminu lub innych przepisów wydanych na podstawie ustawy albo ustalonego w zakładzie karnym lub miejscu pracy porządku jest, w ocenie Skarżącego, niezgodny z ustawą zasadniczą” (uzasadnienie skargi konstytucyjnej, s. 5 - 6).

Skarżący zapomina jednak, iż, o czym wcześniej była już mowa, w sprawie, na tle której skarga konstytucyjna została sformułowana, został On ukarany dyscyplinarnie za trzy przewinienia, a mianowicie:

- 1) niepoprawne zachowanie (w trakcie wizytowania celi mieszkalnej Skarżący „zachowywał się opryskliwie” wobec przełożonego),
- 2) odmowę wykonania polecenia przełożonego przyjęcia postawy stojącej oraz
- 3) posiadanie w celi mieszkalnej przedmiotu „podnoszącego estetykę pomieszczenia” bez zgody dyrektora.

We wcześniejszym fragmencie niniejszego stanowiska zwracano też uwagę na to, że obowiązek poprawnego zachowania się skazanych pozbawionych

wolności został zadekretowany w art. 116 § 1 pkt 1 k.k.w., obowiązek wykonania przez te osoby polecenia przełożonego wynika z art. 116 § 1 k.k.w., zaś o obowiązku skazanego wyjednania od dyrektora zakładu karnego zgody na posiadanie w celi mieszkalnej przedmiotu „podnoszącego estetykę pomieszczenia” jest mowa w art. 110a § 2 k.k.w.

Skoro zatem Skarżący nie został ukarany dyscyplinarnie za zawinione naruszenie nakazów lub zakazów wynikających „z regulaminu lub innych przepisów wydanych na podstawie ustawy albo ustalonego w zakładzie karnym lub miejscu pracy porządku”, lecz z ustawy (albo wprost z ustawy, albo na jej podstawie), to, wywiedziona z art. 142 § 1 k.k.w., norma w zakresie zaskarżonym przez Skarżącego nie stanowiła podstawy ostatecznego orzeczenia Sądu Okręgowego o utrzymaniu w mocy decyzji Dyrektora Aresztu Śledczego w S. o wymierzeniu Skarżącemu kary dyscyplinarnej w postaci pozbawienia możliwości otrzymywania paczek żywnościowych na okres 2 miesięcy.

W związku z powyższym należy dojść do wniosku, że skarga konstytucyjna nie spełnia warunku formalnego, określonego w art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, jakim jest wymaganie, aby kwestionowany przepis (norma) stanowił podstawę prawną ostatecznego rozstrzygnięcia w stosunku do skarżącego, co powoduje konieczność umorzenia postępowania w przedmiocie kontroli konstytucyjności art. 142 § 1 k.k.w. - w zakresie, w jakim „skazany podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za zawinione naruszenie nakazów lub zakazów wynikających z regulaminu lub innych przepisów wydanych na podstawie ustawy albo ustalonego w zakładzie karnym lub miejscu pracy porządku” - na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym - wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia.

##### **5. Zarzut dotyczący art. 144 § 1 k.k.w.**

Przepis art. 144 § 1 k.k.w. ma następujące brzmienie:

„Art. 144 § 1. Kary dyscyplinarne określone w art. 143 § 1 pkt 4, 5, 7 i 8 wymierza dyrektor zakładu karnego, a inne kary - również osoba przez niego upoważniona.”.

Pośród wzorców kontroli zaskarżonego przepisu Skarżący wskazał art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 173, art. 174, art. 175, art. 177, art. 30 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 37 ust. 1 Konstytucji.

W uzasadnieniu tego zarzutu Skarżący poprzestał na stwierdzeniu, że przepis art. 144 § 1 k.k.w. jest niegodny z ustawą zasadniczą „w zakresie, w jakim kary dyscyplinarne wymierza dyrektor zakładu karnego, a inne kary - również osoba przez niego upoważniona”, oraz stwierdzeniu, iż „kładzie szczególny nacisk na niezgodność przepisu z art. 30 i 37 ust. 1 Konstytucji, które stanowią ogólny zakres podmiotowy praw i wolności” (uzasadnienie skargi konstytucyjnej, s. 6).

W tym przypadku Skarżący nie zadośćuczynił dwóm koniecznym warunkom dopuszczalności merytorycznego rozpoznania skargi konstytucyjnej.

Po pierwsze, Skarżący wymienił wzorce konstytucyjnej kontroli, nie przedstawił jednak zgodnej z orzecnictwem konstytucyjnym ich interpretacji, jak również nie wskazał, w jaki sposób Jego prawa i wolności konstytucyjne zostały naruszone przez ostateczne orzeczenie Sądu Okręgowego, czym nie wypełnił obowiązku określonego w **art. 53 ust. 1 pkt 2** ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Po drugie, uzasadnienie komentowanego zarzutu należy uznać za dalece niewystarczające z punktu widzenia wymagań określonych w **art. 53 ust. 1 pkt 3** ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym. Skarżący, formułując zarzut naruszenia przez art. 144 § 1 k.k.w. wzorców kontroli z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 173, art. 174, art. 175, art. 177, art. 30 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 37 ust. 1 Konstytucji, **w istocie nie powołał bowiem żadnych argumentów lub dowodów na jego poparcie.**



W tym miejscu należy po raz kolejny odwołać się do wcześniej cytowanego uzasadnienia postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 czerwca 2019 r., w sprawie o sygn. akt SK 29/18, w którym Trybunał zwrócił uwagę na to, iż „zarzut naruszenia określonej zasady lub wartości konstytucyjnej czy prawa konstytucyjnego wymaga odpowiedniego uzasadnienia. **Uzasadnienie zarzutu musi polegać na sformułowaniu takich argumentów, które przemawiają na rzecz niezgodności zachodzącej pomiędzy normami wynikającymi z kwestionowanych przepisów a normami zawartymi we wzorcach kontroli. Wymóg uzasadnienia należy rozumieć jako nakaz odpowiedniego udowodnienia zarzutów w kontekście każdego wskazanego wzorca kontroli (zarówno przyjętego jako wzorzec podstawowy, jak i mającego charakter związkowy)** [podkr. wł.]. Merytoryczne rozpoznanie sprawy uzależnione jest nie tylko od precyzyjnego oznaczenia przez inicjatora postępowania przed Trybunałem wzorców konstytucyjnych, ale i zgodnej z orzecnictwem konstytucyjnym ich interpretacji oraz odpowiedniego (adekwatnego) przyporządkowania do przedmiotu kontroli. Uzasadnienie zarzutów powinno opierać się na przedstawieniu w skardze konstytucyjnej takiej argumentacji, która uprawdopodobni ewentualną niekonstytucyjność kwestionowanych przepisów” (op. cit.).

Reasumując tę część rozważań, należy stwierdzić, że, wobec niespełnienia wymagań formalnych skargi konstytucyjnej określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, postępowanie w przedmiocie kontroli zgodności art. 144 § 1 k.k.w. z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 173, art. 174, art. 175, art. 177, art. 30 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 37 ust. 1 Konstytucji podlega umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym - wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia.

## 6. Zarzut dotyczący art. 143 § 1 pkt 4 k.k.w.

Powołany przepis brzmi następująco:

„Art. 143 § 1. Karami dyscyplinarnymi są:

(...)

- 4) pozbawienie możliwości otrzymania paczek żywnościowych, na okres do 3 miesięcy;”.

Uzasadniając ten zarzut, Skarżący wyjaśnił, między innymi, że kara dyscyplinarna przewidziana w art. 143 § 1 pkt 4 k.k.w. „stoi w sprzeczności z prawem do odpowiedniego celem ochrony zdrowia wyżywienia, które to prawo wyrażone zostało w art. 102 pkt 1 KKW. Ponadto, w art. 68 ust. 1 Konstytucji wyrażone zostało prawo do ochrony zdrowia, co powiązane jest z kwestią prawidłowego wyżywienia. Kara ta jest w ocenie Skarżącego karą niehumanitarną oraz nie znajduje racjonalnego uzasadnienia”, i dodał, iż „[a]rt. 68 ust. 1 Konstytucji powiązany jest z art. 30 i 38 Konstytucji, ochrona zdrowia bowiem jest ściśle związana z ochroną życia, a ta z godnością człowieka. Na organach państwa spoczywa obowiązek stanowienia takiego prawa, które chroni życie każdego człowieka, niezależnie od jego sytuacji” (uzasadnienie skargi konstytucyjnej, s. 6 - 7).

Jako **samodzielne** wzorce kontroli zaskarżonego przepisu Skarżący wymienił art. 68 ust. 1, art. 40, art. 41 ust. 1, art. 30 i art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Przede wszystkim należy zauważyć, że w ślad za przywołanymi przez Skarżącego art. 40 i art. 41 ust. 1 Konstytucji nie nastąpiło jakiegokolwiek wyjaśnienie, na czym miałyby polegać merytoryczny związek zachodzący między zakazem tortur, okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania i karania oraz zakazem stosowania kar cielesnych (art. 40 Konstytucji), jak również związek między sferą nietykalności i wolności osobistej chronionej przez art. 41 ust. 1 Konstytucji a orzeczeniem kary dyscyplinarnej

na okres 2 miesięcy.

Bez wyjaśnienia przez Skarżącego powyższej kwestii nie można przyjąć, że w tym zakresie sposób sformułowania zarzutu skargi konstytucyjnej odpowiada wymaganiom, określonym w art. 53 ust. 1 pkt 3 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (*vide* - wymogi określone w cytowanym już wcześniej fragmencie uzasadnienia postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 czerwca 2019 r., w sprawie o sygn. akt SK 29/18, *op. cit.*).

Trzeba przy tym zauważyć, iż zakład karny (areszt śledczy) ma obowiązek zapewnić skazanym wyżywienie odpowiednie ze względu na zachowanie ich zdrowia (art. 102 pkt 1 k.k.w.). Uniemożliwienie skazanemu otrzymywania na określony czas (maksymalnie do trzech miesięcy) paczek jest więc pozbawieniem skazanego niektórych uprawnień, które przysługiwałyby mu, gdyby nie został ukarany karą dyscyplinarną, ale nie może prowadzić do tego, by jego wyżywienie było niewystarczające.

Nie ulega zatem wątpliwości, że omawiana kara dyscyplinarna, chociaż wprowadza określone ograniczenia w korzystaniu przez skazanego z uprawnienia mającego łagodzić rygor i izolacyjny charakter kary pozbawienia wolności (*vide* - art. 113a § 3 k.k.w., który określa prawo skazanego do otrzymywania raz w miesiącu paczki żywnościowej), nie jest przejawem niehumanitarnego traktowania, lecz bezpośrednią konsekwencją naruszenia przez skazanego w stopniu rażącym dyscypliny i porządku obowiązujących w zakładzie karnym (areszcie śledczym).

Kolejnym uchybieniem formalnym skargi konstytucyjnej J C. jest przywołanie w niej art. 31 ust. 3 Konstytucji jako samodzielnego wzorca kontroli art. 143 § 1 pkt 4 k.k.w.

Należy w związku z tym przypomnieć, że z brzmienia art. 79 ust. 1 Konstytucji wynika, iż wzorcami kontroli w sprawie wszczętej na skutek złożenia skargi konstytucyjnej mogą być tylko przepisy wyrażające wolności lub prawa

skarżącego (*vide* na przykład - postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 grudnia 2014 r., w sprawie o sygn. akt Ts 232/14, *op. cit.*).

Tymczasem, wskazany w skardze konstytucyjnej J Cz., art. 31 ust. 3 Konstytucji nie jest samoistnym źródłem praw podmiotowych jednostki, a przez to nie może być samodzielną podstawą kontroli w sprawach skargowych, ponieważ wyznacza jedynie standardy kreowania ograniczeń konstytucyjnych wolności i praw przez prawodawcę, nie wprowadzając konkretnej wolności czy konkretnego prawa (*vide* na przykład - postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2000 r., w sprawie o sygn. akt Ts 105/00, *op. cit.*).

Odnosnie natomiast do przywołanego przez Skarżącego wzorca kontroli z art. 68 ust. 1 Konstytucji, trzeba zwrócić uwagę na to, że treść wyrażonego w tym przepisie prawa konstytucyjnego jest inna od treści jaką z art. 68 ust. 1 Konstytucji wywodzi sam Skarżący.

Art. 68 ust. 1 Konstytucji wyraża **prawo do korzystania z systemu ochrony zdrowia** i przepis ten wprowadza nakaz podejmowania przez władze publiczne takich działań, które są konieczne dla należytej ochrony i realizacji prawa do ochrony zdrowia.

Treścią wspomnianego prawa nie jest więc, tak jak zdaje się sądzić Skarżący, abstrakcyjnie określony stan zdrowia poszczególnych jednostek, ale **możliwość korzystania z systemu ochrony zdrowia, funkcjonalnie ukierunkowanego na zwalczanie i zapobieganie chorobom, urazom i niepełnosprawności** (*vide* na przykład - wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 września 2015 r., w sprawie o sygn. akt K 14/14, OTK ZU nr 8/A/2015, poz. 124).

W związku z powyższym, między art. 68 ust. 1 Konstytucji a kwestionowanym art. 143 § 1 pkt 4 k.k.w., dotyczącym kary dyscyplinarnej „pozbawienia możliwości otrzymania paczek żywnościowych, na okres do 3 miesięcy”, wymierzonej skazanemu w czasie odbywania przez niego kary

pozbawienia wolności, **nie zachodzi związek treściowy**. Zaskarżony przepis nie odnosi się bowiem do korzystania przez skazanych z systemu opieki zdrowotnej.

Powyższe wskazuje na nieadekwatność w niniejszej sprawie wzorca kontroli z art. 68 ust. 1 Konstytucji, a w konsekwencji – także powiązanego z nim związkowo w skardze konstytucyjnej art. 30 Konstytucji, wobec braku jakiegokolwiek odrębnego uzasadnienia dotyczącego naruszenia przez przedmiotową karę dyscyplinarną godności Skarżącego.

Reasumując, postępowanie w przedmiocie kontroli zgodności art. 143 § 1 pkt 4 k.k.w. z art. 68 ust. 1, art. 40, art. 41 ust. 1, art. 30 i art. 31 ust. 3 Konstytucji podlega umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym - wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia.

Z tych wszystkich względów, wnoszę jak na wstępie.

z powołaniem  
Prokuratora Generalnego  
*Robert Bernacki*  
Zastępca Prokuratora Generalnego